FITXA IDENTIFICATIVA

Dades de l'Assignatura

Codi	33657
Nom	Formació literària per a mestres
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	6.0
Curs acadèmic	2024 - 2025

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1305 - Grau Mestre/a Educació Primària	Facultat de Formació del Professorat	2	Primer quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1305 - Grau Mestre/a Educació Primària	14 - Didáctica de la lengua y la literatura de la educación primaria	Obligatòria

Coordinació

Nom	Departament
ARLANDIS LOPEZ, SERGIO	80 - Didàctica de la Llengua i la Literatura
BALLESTER ROCA, JOSEP	80 - Didàctica de la Llengua i la Literatura

RESUM

La matèria pretén facilitar a l'estudiant l'adquisició de coneixements i estratègies entorn de la formació literària en Educació Primària, així com els recursos didàctics necessaris. Tanmateix, pretén donar a conèixer la literatura i sobretot, la literatura infantil i juvenil, tant de tipus tradicional com d'autor, les seues tendències i les obres clàssiques universals més representatives.

És necessari que els futurs mestres d'Educació Primària tinguen àmplies referències literàries per a promoure i fomentar el gust i l'afició per la lectura.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

-Una competència lingüística i comunicativa suficient, oral i escrita, corresponent al nivell C1 del Marc Europeu Comú de Referència per a les Llengües, en les llengües oficials.
-Capacitat delaborar discursos orals i escrits en la llengua en què simparteix lassignatura de forma coherent i adequada a làmbit acadèmic.
-Habilitats bàsiques en informàtica i en recuperar i analitzar informació des de diferents fonts bibliogràfiques i informàtiques.

COMPETÈNCIES (RD 1393/2007) // RESULTATS DE L'APRENENTATGE (RD 822/2021)

1305 - Grau Mestre/a Educació Primària

- Expressar-se oralment i per escrit de forma correcta i adequada en les llengües oficials de la comunitat autònoma.
- Utilitzar amb solvència les tecnologies de la informació i de la comunicació com a eines de treball habituals.
- Analitzar i incorporar de forma crítica les qüestions més rellevants de la societat actual que afecten l'educació familiar i escolar: impacte social i educatiu dels llenguatges audiovisuals i de les pantalles; canvis en les relacions de gènere i intergeneracionals, multiculturals i interculturals; discriminació i inclusió social i desenvolupament sostenible; i també promoure accions educatives orientades a la preparació d'una ciutadania activa i democràtica, compromesa amb la igualtat, especialment entre homes i dones.
- Promoure el treball cooperatiu i el treball i esforç individual.
- Assumir que l'exercici de la funció docent ha d'anar perfeccionant-se i adaptant-se als canvis científics, pedagògics i socials al llarg de la vida.
- Conèixer els processos d'interacció i comunicació a l'aula.
- Reconèixer la identitat de cada etapa i les seues característiques cognitives, psicomotores, comunicatives, socials i afectives.
- Dissenyar, planificar i avaluar l'activitat docent i l'aprenentatge a l'aula en contextos multiculturals i de coeducació.
- Saber treballar en equip amb altres professionals de dins i fora del centre en l'atenció a cada estudiant, així com en la planificació de les seqüències d'aprenentatge i en l'organització de les situacions de treball a l'aula i en l'espai de joc.

- Comprendre que l'observació sistemàtica és un instrument bàsic per a poder reflexionar sobre la pràctica i la realitat, així com contribuir a la innovació i a la millora en educació.
- Identificar i planificar la resolució de situacions educatives que afecten estudiants amb diferents capacitats i diferents ritmes d'aprenentatge, així com adquirir recursos per a afavorir la seua integració.
- Fomentar la lectura i animar a escriure.
- Adquirir formació literària i conèixer la literatura infantil.
- Desenvolupar continguts del currículum mitjançant recursos dels mitjans de comunicació i de les tecnologies de la informació i la comunicació.
- Conèixer les fonts bàsiques de la investigació en el camp de la didàctica de la llengua i la literatura i identificar-hi l'objecte i la metodologia utilitzats.

RESULTATS D'APRENENTATGE (RD 1393/2007) // SENSE CONTINGUT (RD 822/2021)

En acabar aquesta assignatura l'estudiant ha de ser capaç de:

1. Expressar-se oralment i per escrit correctament i adequadament en les llengües oficials de la Comunitat Autònoma.
2. Utilitzar amb solvència les tecnologies de la informació i de la comunicació com a eines de treball habituals.
3. Treballar de manera cooperativa i l'esforç individual.
4. Analitzar críticament les obres literàries i els materials curriculars dels diversos cicles de l'Educació Primària.
5. Valorar les competències essencials que el xiquet adquireix a través de la literatura infantil i juvenil.
6. Ser capaç d'aplicar en l'aula estratègies i mètodes actius en relació amb la literatura.
7. Caracteritzar, valorar i produir els diversos gèneres de literatura, tant d'autor como de tradició oral.
8. Reconèixer les diferents etapes històriques en la producció literària i, especialment en la literatura infantil i juvenil.
9. Tenir nocions d'investigació i d'innovació en literatura.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Introducció als conceptes generals de l'educació literària

1.1 El fet literari i la lectura.
1.2 Objectius generals de lensenyament literari: la competència literària.
1.3 La literatura per a infants i joves: concepte i relació amb la literatura en general.
1.4 La literatura infantil i juvenil: temes, tendències i característiques.

2. El foment lector

2.1 Pla de foment lector.
2.2 La biblioteca: un espai obert al món.
2.3 Les noves tecnologies de la comunicació aplicades a lensenyament literari i la formació de lectors.
2.4 Altres recursos i fonts de documentació.

3. El text poètic

3.1 Definició i caracterització.
3.2 Conceptes bàsics de lestructura i retòrica del text poètic.
3.3 Anàlisi i producció de textos.

4. El text narratiu

4.1 Definició i caracterització.
4.2 Conceptes bàsics de lestructura i retòrica del text narratiu.
4.3 Anàlisi i producció de textos.

5. El text assagístic o la literatura d'idees

5.1 Definició i caracterització.
5.2 Conceptes bàsics de lestructura i retòrica del text assagístic.
5.3 Anàlisi i producció de textos.

6. El text teatral i les formes de representació.

6.1 Definició i caracterització.
6.2 Conceptes bàsics de lestructura i retòrica del text teatral.
6.3 Anàlisi i producció de textos.

7. El còmic, el cinema i altres gèneres audiovisuals.

7.1 Definició i caracterització
7.2 Conceptes bàsics de lestructura i retòrica del còmic, del cinema i daltres gèneres audiovisuals.
7.3 Anàlisi i producció de textos.

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes teoricopràctiques	60,00	100
Estudi i treball autònom	90,00	0
TOTAL	**150,00**	

METODOLOGIA DOCENT

Per tal d'assolir les competències que planteja aquesta assignatura, s'emprarà una metodologia activa que fa imprescindible la implicació de l'alumnat. Es fomentarà un acostament crític als diversos postulats teòrics que s'hi aportaran sense excloure les exposicions magistrals que la matèria pot exigir.

La pràctica acadèmica en aquesta assignatura s'estructura en diversos nivells:

Activitats presencials

1. Classes teòrico-pràctiques

Classes presencials teoricopràctiques en les quals es treballaran els continguts de l'assignatura, es debatran i realitzaran activitats utilitzant diversos recursos docents: classes magistrals, seminaris, tallers, grups de treball, etc.

Les orientacions i materials necessaris per al desenvolupament d'aquestes activitats es facilitaran a l'estudiant bé en les sessions presencials, bé a través del servei de reprografia o bé des de l'aula virtual.

2. Assistència a seminaris i activitats complementàries.

Sense perjudici de les propostes que puga fer cada professor per a un grup concret, durant les setmanes d'activitats complementàries del quadrimestre, hi haurà una sèrie d'activitats recomanades per a l'assignatura.

3. Tutories

Les tutories individuals i col·lectives serviran per coordinar els estudiants en les tasques individuals i de grup, així com per avaluar els progressos individuals, les activitats i la metodologia docent.

Les tutories també s'utilitzaran per a fer un seguiment de l'expressió oral, imprescindible per a aprovar l'assignatura.

Activitats no presencials

4. Estudi i treball autònom

Preparació de les tasques encarregades (resums, revisions crítiques, etc.) i realització del treball guiat específic. El model que s'aplicarà és l'investigador, de manera que l'activitat de l'estudiant se centre en la recerca, la localització, l'anàlisi, la manipulació, l'elaboració i el retorn de la informació.

La realització de treballs té com a finalitat destacar la importància del treball cooperatiu i reforçar l'aprenentatge individual, a més d'iniciar l'estudiant en l'activitat d'investigació, anàlisi i interiorització de la informació, fomentar les relacions personals i compartir situacions per tal d'aproximar-se als continguts i al debat.

Els alumnes faran un treball de recerca en grup reduït que serà orientat i supervisat per l'ensenyant.

AVALUACIÓ

L'avaluació serà contínua i global, tindrà caràcter orientador i formatiu, i caldrà que tinga en compte la capacitat d'analitzar els processos d'aprenentatge individual i col·lectiu.

En finalitzar el curs, l'alumne haurà de ser capaç de:

- Posseir un nivell adequat en l'adquisició d'habilitats i coneixements específics de la matèria.
- Dominar els mètodes, tècniques i d'altres capacitats i destreses pròpies d'un estudiant de Magisteri.
- Haver demostrat una actitud adequada cap a l'assignatura i el respecte als companys, l'assistència i participació en les classes, l'interés i la constància per a aconseguir una progressió positiva, i també la capacitat per a treballar en grup.
- Tenir una competència lingüística i comunicativa de l'estudiant, tant oral com escrita, en relació amb el nivell C1 del Marc Europeu de Referència, especialment de la llengua en què s'imparteix l'assignatura.

Per a l'avaluació de la matèria es tindrà en compte el següent:

1. Activitats presencials (40% del treball total).
2. Activitats no presencials (60% del treball total)

En les proves i treballs, es tindrà en compte la presentació adequada per a un futur mestre, així com la correcció ortogràfica, lèxica i gramatical, i els aspectes referits a adequació, coherència i cohesió del text. Els alumnes que no hagen assistit al 80% de les classes lectives tindran dret a una prova final del conjunt de la matèria.

La llengua en què s'imparteix l'assignatura serà la que els i les estudiants han d'usar a classe i en tots els instruments d'avaluació.

El plagi o l'ús indegut d'eines d'intel·ligència artificial podrà ser sancionat d'acord amb l'article 15 del reglament d'avaluació i qualificació de la Universitat de València

REFERÈNCIES

Bàsiques

- ARLANDIS, S. (2021). El desafío de la lectura. Educación literaria y formación lectora de futuros maestros. Valencia. Tirant Lo Blanch.
- BALLESTER, J. (2015). La formación lectora y literaria. Barcelona. Graó.
- BALLESTER, J. (ed.) (2011): Sobre lhorrible perill de la lectura. Catarroja. Perifèric.
- BALLESTER-ROCA, J.e IBARRA-RIUS, N. (Coords.) (2020).Entre la lectura, la escritura y la educación.Paradigmas de investigación en Didáctica de la Literatura y la Lengua. Madrid: Narcea.
- CERRILLO, P. (2007). Literatura infantil y juvenil y educación literaria: hacia una nueva enseñanza de la literatura. Barcelona. Octaedro.
- COLOMER, T. (2010). Introducción a la literatura infantil y juvenil actual. Madrid. Síntesis.
- GARCIA PADRINO, J. (dir.) (2003). La comunicación literaria en las primeras edades. Madrid. MECP.
- GARRALON, A. (2001). Historia portátil de la literatura infantil. Madrid. Anaya
- IBARRA-RIUS, N. (Coord.) (2020). Identidad, diversidad y construcción de la ciudadanía a través de la investigación en educación literaria. Barcelona. Octaedro.
- JIMÉNEZ-PÉREZ, E. y FABREGAT, S. (coords.) (2018). La literatura infantil y juvenil: investigaciones. Barcelona. Octaedro
- MARTÍN EZPELETA, A. (Ed.) (2020). Usos sociales en Educación Literaria. Barcelona. Octaedro.
- MARTOS, E. y FERNÁNDEZ-FÍGARES, M.C. (coords) (2013). Diccionario de nuevas formas de lectura y escritura. Madrid. Santillana-Red Internacional de Universidades lectoras.
- MENDOZA, A. (2004). La educación literaria. Bases para la formación de la competencia lecto-literaria. Málaga. Aljibe.
- VALRIU, C. (1994). Història de la literatura infantil i juvenil catalana. Barcelona. Pirene.
- AMO SÁNCHEZ-FORTÚN, J. M. de (2003). Literatura Infantil: claves para la formación de la competencia literaria. Archidona. Aljibe.

Complementàries

- BELTRAN, R. (ed.) (2007). Rondalles populars valencianes. València. PUV.
- BATALLER, A. (2012). Formació literària per a mestres, curs 2010-2011. (MIT OpenCourseWare: Massachussetts Institute of Technology), Disponiblle a http://ocw.uv.es/arts-i-humanitats-1/formacio-literaria-per-a-mestres/Course listing
BETTELHEIM, B. (1976). The Uses of Enchantment. The Meaning and importance of Fairy Tales. Nova York. Knopf. (trad. Cast.: Psicoanálisis de los cuentos de hadas. Barcelona. Crítica, 1992).
- CENTELLES, J. (2005). La biblioteca, el cor de lescola. Barcelona. Paidós.

- CERRILLO, P./ GARCÍA PADRINO, J. (Coords.) (2001). La literatura infantil en el siglo XXI. Cuenca. UCLM.
- CERVERA, J. (1991). Teoría de la literatura infantil. Bilbao. Mensajero-ICE de la Universidad de Deusto.
- COLOMER, T. (2008). Lectures adolescents. Barcelona. Graó.
- GIRBÉS, J.C. (2006). Llegir per a créixer. Guia pràctica per a fer fills lectors. Alzira. Fundació Bromera.
- JANER MANILA, G. (1995). Literatura infantil i experiència cognitiva. Barcelona. Pirene.
- LLUCH, G. (1998). El lector model en la narrativa per a infants i joves. València. Universitat de València.
- MENDOZA, A. (coord.) (1998). Conceptos clave en Didáctica de la lengua y la literatura. Barcelona. ICE/Horsori.
- MOROTE, P. (2010). La leyenda entre el mito, la historia, la fantasía y las creencias. Catarroja. Perifèric.
- PAGÈS, V. (2006). De Robinson Crusoe a Peter Pan: Un canon de literatura juvenil. Barcelona. Proa.